

Federaal Agentschap voor
de Veiligheid van de
Voedselketen

Controlebeleid
Directie Diergezondheid
en Veiligheid van de
Dierlijke producten

AC Kruidtuin
Food Safety Center
Kruidtuinlaan 55
B-1000 Brussel
Tel. 02 211.85.84
Fax 02 211.86.30
info@favv.be

Omzendbrief aan

- **de dames en heren
bedrijfsdierenartsen ;**
- **de diergeneeskundige
verenigingen**

Correspondent :	Dr. Renaud Poizat			
Toestelnummer :	02 211 85 84			
E-mail :	Renaud.poizat@afsca.be			
Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlagen	Datum
		PCCB/S2/RPT/341615		02/09/2009
Betreft :	Klinisch of « passief » epidemiologisch toezicht op overdraagbare spongiforme encefalopathieën en op rabiës in de bedrijven.			

De regelgeving in verband met het epidemiologisch toezicht op overdraagbare spongiforme encefalopathieën (TSE) is vervat in Verordening (EG) nr. 999/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 22 mei 2001¹ en in het koninklijk besluit van 17 maart 1997².

De versoepeling van de voorschriften voor het actieve toezicht op BSE als gevolg van de verbeterde gezondheidssituatie in Europa, mag er niet toe leiden dat de maatregelen in verband met passief toezicht in veehouderijen en slachthuizen worden veronachtzaamd.

Deze omzendbrief zet daarom de belangrijkste punten van het epidemiologisch toezicht op TSE in de bedrijven nog eens op een rij.

Klinische diagnose:

Bij runderen verschijnen de klinische symptomen na een lange incubatieperiode (2 tot 5 jaar). De belangrijkste zijn zenuwstoornissen (stoornissen op het vlak van de zintuigen en de motoriek) die zeer langzaam de dood veroorzaken : overgevoeligheid voor prikkels, locomotorische ataxie. De veehouder merkt in de eerste plaats een verandering op in het gedrag van het dier dat bang is, de melkstal weigert binnen te gaan of heftig kan reageren bij aanraking. Op de weide zondert het zich af van de andere dieren; het krabt in de aarde of likt voortdurend aan zijn snuit. Het dier kan ook tandenknarsen. Naarmate de ziekte vordert, treden andere symptomen op : bewegingsstoornissen, vooral slechte coördinatie ter hoogte van de achterpoten, typische houding waarbij de achterpoten hoog worden opgetild ; hypermetrie, aarzelende gang en struikelen. Het dier komt vaak ten val en kan dan moeilijk weer overeind komen. De algemene toestand verslechtert, de melkproductie neemt af. Het dier behoudt wel zijn eetlust.

Er kunnen nog andere afwijkingen worden vastgesteld : beven, frequente bewegingen van het oor, met een achterpoot aan de kop krabben. De « knabbelreflex » waarbij de lippen bewegen en het dier de hals strekt kan men voelen bij palpatie van de lumbosacrale regio.

¹ houdende vaststelling van voorschriften inzake preventie, bestrijding en uitroeiing van bepaalde overdraagbare spongiforme encefalopathieën

² koninklijk besluit houdende organisatie van het epidemiologisch toezicht op overdraagbare spongiforme encefalopathieën bij herkauwers.

Het kan ook gebeuren dat de symptomen onopgemerkt blijven en pas na een stresstoestand aan het licht komen (bijvoorbeeld kalven, overbrenging naar het slachthuis).

De duur van de ziekte verschilt : het dier sterft 7 dagen tot enkele maanden nadat de symptomen zijn verschenen (in de meeste gevallen na 6 tot 8 weken).

Bij kleine herkauwers zijn naast de gedragsverandering ook de volgende symptomen merkbaar : beven, jeuk, gebrek aan motorische coördinatie en gewichtsverlies.

Differentiële diagnose:

Bij runderen:

Virale en bacteriële infecties : rabiës, Aujeszky, boosaardige catarrale koorts, listeriose.

Bacteriële vergiftiging : enterotoxemie, tetanus en botulisme.

Stofwisselingsziekten : melkziekte, hypomagnesemie, acetonemie, maagacidose.

Chemische vergiftiging : lood, arsenicum, kwik, organische fosforverbindingen, carbamaten.

Bij schapen en geiten:

Listeriose, zwoegerziekte, coenurose, hersentumoren en –abcessen voor zenuwstoornissen. Schurft, luizen, schapenluisvlieg en lichtgevoeligheid voor jeuk.

Er moet als volgt worden gehandeld:

Elk vermoeden van TSE moet onverwijld aan de PCE worden gemeld. De verantwoordelijke moet de bedrijfsdierenarts ontbieden. Die moet het dier onderzoeken.

De bedrijfsdierenarts, die werd opgeroepen om een herkauwer waarbij TSE wordt vermoed te onderzoeken, doet onmiddellijk verslag van zijn bevindingen aan de diergeneeskundig inspecteur.

Om het vermoeden vast te stellen doet de diergeneeskundig inspecteur het dier afzonderen en kan hij het in observatie laten nemen.

Zodra het vermoeden is vastgesteld, onderneemt de diergeneeskundig inspecteur de volgende acties:

1° Hij stelt de verantwoordelijke, de bedrijfsdierenarts, de burgemeester en het CODA in kennis;

2° Hij plaatst het beslag van herkomst van het verdachte dier en de beslagen waarin het(de) verdachte herkauwer(s) sinds zijn(hun) geboorte heeft(hebben) verbleven onder toezicht;

3° Hij beveelt dat de verdachte herkauwer wordt gedood;

4° Hij zorgt ervoor dat de verdachte herkauwer zo snel mogelijk wordt overgebracht naar het CODA in Machelen, samen met de gegevens over de reden van de verdenking.

Alle lichaamsdelen van de verdachte herkauwer, de huid inbegrepen, worden onder officieel toezicht bewaard tot een negatieve diagnose is gesteld of worden vernietigd door ze te verbranden.

Rabiës:

Alle dieren bij wie TSE wordt vermoed worden systematisch onderzocht op rabiës en omgekeerd. Bij een vermoeden van rabiës moet op dezelfde wijze worden gehandeld als bij een vermoeden van TSE.

Herman Diricks (getekend)
Directeur-generaal